

FORBUNDSREPUBLICKEN TYSKLANDS AMBASSADE

Postboks 4010 AMB

0244 OSLO

Att. Anne Prix

Saksbehandlar, innvalstelefon

Maria Knagenhjelm, 5764 3137

Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde - dispensasjon - tysk forskningstokt for innsamling av data - Geomar

Vi viser til førespurnad frå Fiskeridirektoratet datert den 23. februar 2021 til Statsforvaltaren i Vestland, med vedlagt skildring av planlagt forskningstokt frå den tyske ambassaden i Oslo. Vi stiler dette brevet til den tyske ambassaden, då vi oppfattar dei som ansvarlege for toktet, og set Fiskeridirektoratet som kopimottakar.

Dokument i saka

- Søknad med kart og skildring av toktet sendt frå den tyske ambassaden i Oslo den 16. 11.2020 til Fiskeridirektoratet, som sendte det til Statsforvaltaren den 23.02.2021
- Forskrift om vern av Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde i Alver og Austrheim kommunar, Vestland fylke, datert 26.06.2020
- Naturmangfaldlova

Søknaden

Søknaden som er sendt frå den tyske ambassaden inneheld ei skildring av eit forskningstokt som er planlagt i Lurefjorden mellom 20. april og 10. juni 2021. Skildringa av toktet er på engelsk. Kontaktperson i den tyske ambassaden er Anne Prix. Ansvarleg forskar på toktet er Dr. Helena Hauss frå GEOMAR Helmholtz Centre for Ocean Research Kiel. Lekteren MS Solvik er tenkt nytta i prosjektet.

GEOMAR planlegg å nytte ein mini-ubåt (såkalla submersible JAGO) med plankton-nett for å samle inn levande eksemplar av den spesielle dyptlevande maneten *Periphylla periphylla* og hoppekreps (copepoda), der desse vil bli brukt i lab-forsøk. I laboratoriet vil dei bli utsett for ulike temperaturar og sedimenter for å kunne seie noko om disse organismane sin respons på framtidige endringar i havet. Dei vil også forske på kva organismar som livnærer seg av daude *Periphylla* for å forstå meir om karbonkretsløp og næringskjede (food web). For å finne ut av dette vil dei plassere mellombelse innretningar med daude maneter på botn av Lurefjorden med kamera og feller. Disse blir plassert ut på botn ved hjelp av mini-ubåten. Då kan dei også forske på genetiske spor (eDNA) av pelagisk fauna

i sedimenta på botn. Denne ekspedisjonen er ein del av Work Package 3 i eit stort EU-prosjekt som heiter iAtlantic.

Toktet har som mål å samle inn data for å publisere i internasjonale forskingstidsskrift. Dei vil nytte Lurefjorden fordi det er mykje Periphylla og hoppekrepsen ishavsåte, og fordi det er gjort mykje forskning der tidlegare. Tidlegare undersøkingar dei har gjort syner at Lurefjorden er ein god plass for å nytte mini-ubåt.

Tiltaket er planlagt innanfor Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde som vart oppretta ved kongeleg resolusjon i juni 2020.

Lovgrunnlag

Føremålet med Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde er å ta vare på eit unikt fjord- og pollsystem med lågt oksygeninnhald, med mellom anna spesielle førekomstar av den djuptlevande kronemaneten *Periphylla periphylla* og ishavsåte *Calanus glacialis*, og ei eiga sildestamme. Det er ei målsetjing å halde verneverdiane utan større grad av ytre påverknad, og området skal kunne tene som referanseområde for forskning og overvaking. Verneføremålet knyter seg til vassøyla og sjøbotnen (verneforskrifta § 1).

Verneforskrifta § 3 seier at i det marine verneområdet må ingen setje i verk noko som skader verneverdiane nemnt i verneføremålet. Følgjande vernereglar gjeld: b) Dyrelivet i sjø er verna mot skade og øydelegging. Utsetjing av organismar er forbode. Det er generelle unntak frå dette forbodet, men det gjeld for hausting av viltlevande marine ressursar i samsvar med havressurslova og andre lover og forskrifter, med unntak for hausting av vegetasjon, medrekna tang, tare og andre marine planter. Uttak av Periphylla og hoppekreps må såleis bli handsama som ein dispensasjon frå vernereglane dersom føresetnadane for løyve er til stades.

I verneforskrifta § 3 står det også at det marine verneområdet er verna mot tiltak og inngrep som kan skade verneverdiane som t.d. (vår understreking) etablering av ulike typar anlegg, utfylling, byggeverksemd, plassering av konstruksjonar på sjøbotnen, andre varige eller midlertidige innretningar, legging av røyrleidningar og kablar, utføring av avløpsvatn og andre konsentrerte tilførsler av ureining, mudring, uttak og deponering av masse, sprenging, boring, utslepp av kjølevatn frå land, omrøying av vassmassar og oppankring. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje uttømmande.

Verneforskrifta § 6 seier at forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje er i strid mot føremålet til vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom tryggleikssyn eller omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldlova § 48. Det er Statsforvaltaren i Vestland som er forvaltningsstyresmakt for Lurefjorden og Lindåsosane marine verneområde.

Naturmangfoldlova (nml) § 48 seier at *Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.(...) Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Alle vedtak må også synleggjere vurdering etter naturmangfoldlova §§ 8-12.*

Vurdering

Tiltak av denne typen er omfatta av naturmangfaldlova sin generelle dispensasjonsheimel, ikkje av verneforskrifta for det marine verneområdet. Dette fordi forskingsaktivitet ikkje har ein eigen heimel, og fordi uttak av dyreliv (*Periphylla* og hoppekreps) i utgangspunktet er forbode. Gjennomføringa av tiltaket føreset at Statsforvaltaren som forvaltningsmynde for verneområdet gir dispensasjon frå verneforskrifta.

Verneføremålet omtalar at Lurefjorden og Lindåsane skal tene som referanseområde som forskning og overvaking. Vi vurderer forskingstiltaket til å vere avgrensa og at bestandane av *Periphylla* er solide og dominerande i fjorden. Sidan *Periphylla* først fann vegen inn i Lurefjorden på 1970-talet har den samla biomassen auka kraftig, og ein reknar med at det er mellom 50 000 og 60 tonn av arten i dag. Ishavsåte er ein hoppekreps som er spesiell for Lurefjorden, den er vanlegvis å finne i langt meir nordlege farvatn. Det har vore mykje forskingsaktivitet i Lurefjorden tidlegare, og dette pågår framleis. Mange publikasjonar kan sporast tilbake til Lurefjorden.

Statsforvaltaren har generelt god kunnskap om naturfaglege førekomstar i dette verneområdet. Tiltaket skal ta ein del prøver, setje ut mellombelse innretningar utan varig karakter, nytte mini-ubåt og i sum er tiltaket avgrensa. Forskarane vil generere ny kunnskap om både Lurefjorden og korleis økosystemet vil bli påverka i framtida, og vi treng ikkje ekstraordinære naturfaglege vurderingar for å kunne ta stilling til søknaden. Sidan verneføremålet også har eigen omtale av området sin verdi for forskingsområde meiner vi at tiltaket kan få dispensasjon. Vi meiner at vi har tilstrekkeleg kunnskap til å kunne avgjere saka (nml § 8), og føre-var prinsippet (nml § 9) er mindre aktuelt å bruke. Tiltaket vil neppe tilføre vesentleg auke i samla belastning i området (nml § 10). Vi reknar ikkje med at miljøet vert særleg forringa om tiltaket vert realisert, så nml § 11 er lite aktuell. Heller ikkje nml § 12 er særleg relevant med mindre mudring eller sprenging er naudsynt, noko vi gjer rekning med det ikkje er.

Forskingsstoktet vil ikkje medføre vesentleg auka påverknad på verneføremålet for det marine verneområdet i nemneverdig grad. Vi finn det såleis rett å innvilge dispensasjon frå verneforskrifta med vilkår om at sjøbotn blir minst mogeleg påverka.

Vedtak

Statsforvaltaren i Vestland gjev dispensasjon etter § 48 i naturmangfaldlova, jamfør verneforskrifta for Lurefjorden og Lindåsane § 6, til uttak av *Periphylla periphylla* og hoppekreps jamfør søknad, samt oppsetting av mellombelse innretningar på botn og prøvetaking av sedimenter på botn, på følgjande vilkår:

1. Uttak av *Periphylla* og hoppekreps skal avgrense seg til det som er naudsynt for å utføre forskingsprosjektet.
2. Innretningane på botnen må skje på stader som ikkje øydelegg viktige naturførekomstar, og skal fjernast att når dei ikkje lengre er i bruk.
3. Sedimentprøvene og innretningane på botn må bli tekne/installert på ein måte som virvlar opp minst mogeleg sediment og fører til minst mogeleg omrøring i vassmassane.
4. Statsforvaltaren vil ha ein rapport med bilete i ettertid at tiltaket, der det m.a. går fram korleis sjøbotn såg ut i det aktuelle området.

Vi gjer merksame på at dette er eit enkeltvedtak etter verneforskrifta, og at ansvarleg tiltakshavar sjølv er ansvarleg for å innhente løyve etter andre lovverk.

Klage

Denne avgjerda kan partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse klage inn for Miljødirektoratet med ein frist på 3 veker. Eventuell klage skal sendast til Statsforvaltaren, som vil vurdere klagen og sende den til Miljødirektoratet dersom vi ikkje finn grunn til å gjere om vedtaket.

Med helsing

Stein Byrkjeland
fagdirektør

Maria Knagenhjelm
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

ALVER KOMMUNE	Postboks 4	5906	FREKHAUG
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
FISKERIDIREKTORATET	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN

Miljødirektoratet via miljøvedtaksregisteret